

1998 Yılı Aday Öğretmen Kılavuzu

Giriş

Bu kılavuz eğitim fakültelerindeki aday öğretmenler için Okul Deneyimi I ve II dersleri ile öğretmenlik uygulamalarında yol göstermek üzere hazırlanmıştır.

Eğitim fakülteleri lisans programlarında yapılan son değişiklikler ile öğretmen adaylarının okullardaki çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Okullardaki çalışmalar 2. dönemde Okul Deneyimi I (1:4:3), 7. dönemde Okul Deneyimi II (1:4:3) ve 8. dönemde Öğretmenlik Uygulaması (2:6:5) dersleri olmak üzere üç dersten oluşacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Tezsiz yüksek lisans programlarında ise bu dersler aynı kredilerle 1, 2 ve 3. dönemlerde verilmektedir.

Bu derslerin her biri ile ilgili olarak uygulama okullarında ne yapılacağı hakkında aday öğretmenlere uygulama öğretim elemanı tarafından ayrıntılı bilgi verilmektedir. Eğitim fakültelerinde, uygulama okulları ile çalışmaları kapsayan bir fakülte-okul işbirliği planı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarına bu işbirliği planı kapsamında yer alan uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve öğrencilerin rolleri ve sorumluluklarına ilişkin ilgili bilgi verilir.

Öğretim elemanı tarafından her dersin başında öğretmen adaylarına dersin amaçları ve yapısı açıklanır. Okul Deneyimi I ve II'de, yapmaları gereken etkinlikler, çalışmalarının kaydını nasıl tutacakları, çalışmanın nasıl ve kim tarafından değerlendirileceği kendilerine açıklanır. Her hafta, uygulama öğretim elemanı sorumlu olduğu aday öğretmen grubunun bir önceki hafta içerisinde okulda yapmış oldukları çalışmalarını gözden geçirir. Ayrıca onlara bir sonraki hafta yapılacak çalışmayı açıklar, öğretmen adaylarının her etkinliği rapor etmeleri konusunda rehberlik eder ve talimatlar verir.

Benzer şekilde, Öğretmenlik Uygulaması'nda öğretmen adaylarına ne kadar ve ne tipte ders verecekleri ve çalışmalarını nasıl kaydedecekleri konusunda bilgi verilir. Kendilerine çalışmalarının nasıl, ne zaman ve kim tarafından değerlendirileceği bildirilir.

Okul Deneyimi I, II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde öğretmen adaylarının, yaptıkları çalışmaların tüm ayrıntılarını içeren **bir dosya** oluşturmaları gerekir. Kılavuzun **2. Bölümü** dosyaya konması gerekenlerle ilgili öneriler sunmaktadır. Uygulama öğretim elemanı öğretmen adayına nelerin gerektiğini tam olarak bildirir ve eski öğretmen adaylarına ait iyi hazırlanmış dosya örnekleri gösterir.

Fakülte-Okul İşbirliği

Proje tarafından hazırlanan **Fakülte-Okul İşbirliği** © YÖK 1998, (ISBN 975-7912-25-5) fakültelere ve uygulama okullarına yeni oluşturulan işbirliği düzenlemelerinde yol göstermeyi amaçlamaktadır. **Fakülte-Okul İşbirliği** aynı zamanda Okul Deneyimi ders öğretim planlarına uygun **Okul Deneyimi I** ve **II**'yi de içermektedir.

Bu kılavuzda Okul Deneyimi I ve II, derslerin değerlendirilmesi **Fakülte-Okul İşbirliği** kitabında yer alan ilgili hususlar doğrultusunda açıklanmıştır. Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II derslerinin verildiği dönemlerde **Fakülte-Okul İşbirliği** kitabının 43-115. sayfaları arasında bu derslerle ilgili bölümlerin öğrenciye sağlanması gerekmektedir.

Bölüm 1 - Okullardaki Çalışmalar

OKULLARDAKİ ÇALIŞMALAR

Okul Deneyimi I öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımalarını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanıması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır.

Okul Deneyimi I dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Okulun öğretimini ve örgütlenmesini sistemli bir yaklaşımla tanımış olma,
- Okul yönetimi, okullarda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanaklarına ilişkin bilgi sahibi olma,
- Dersliklerdeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma.

Okul Deneyimi II öğretmen adayının öğrenme-öğretme süreci içinde uygulama okulunda gözlem ve öğretmenlik uygulaması yapması için planlanmış bir derstir. Okul Deneyimi II dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Sınıfta yapılabilecek kısa süreli etkinlikleri planlayıp uygulayabilme,
- Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme,
- Okullarda etkin ve diğer öğretmenlerle uyumlu bir şekilde çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma.

Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayının daha önce edinmiş olduğu bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamaya koyup geliştirmesi ve mesleğinin gerektirdiği yeterlik ve yeterlilikleri kazanması için planlanmış bir derstir.

Öğretmenlik Uygulaması dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki nitelikleri kazanmış olmalıdır:

- Öğretmenlik deneyimi kazanmaları için gönderildikleri uygulama okulunun değişik sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparak öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri geliştirebilme,
- Kendi alanlarının okul eğitim programını tam anlamıyla öğrenebilme, kullanılan ders kitaplarını ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme,
- Uygulama okullarındaki öğretmenlik uygulamaları sırasında edindikleri deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşıp geliştirme.

Bölüm 2 - Uygulama Okulu Dosyası

UYGULAMA OKULU DOSYASI

Aday öğretmenlerin uygulama okulu dosyası tutmaları çok önemlidir. Bu dosya, içindeki yaprakların kolayca eklenilip çıkarılmasına uygun olmalıdır.

Okuldaki çalışmaların çeşitli aşamaları ile ilgili aşağıdaki bilgiler dosyada bulunmalıdır:

1.Tanıtım bilgileri:

- Öğretmen adayının adı soyadı
- Fakülte no
- Bölümü
- Ana bilim dalı
- Öğretim yılı ve dönemi
- Uygulama okulunun adı
- Uygulama öğretmenin adı soyadı
- Uygulama öğretim elemanının adı soyadı

2.Okul Deneyimi yada Öğretmenlik Uygulaması ile ilgili olarak dönem içinde okulda yapılacak bütün etkinlikleri gösteren bir zaman çizelgesi: Bu çizelge birlikte çalışılacak sınıfları ve bu çalışmaların yapılacağı tarihleri göstermelidir. Okul uygulama öğretmeni tarafından bu çizelge hazırlanarak öğretmen adayına verilecektir.

3. Okul Deneyimi I ve II dersleri için:

Gerçekleştirilmesi istenen etkinliklerin listesi. Gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili detaylar: Her etkinlik için öğretmen adayına sorulan sorularla ilgili yanıtlar yazılmalıdır. Buna notlar, raporlar, değerlendirmeler, çizelgeler yada diğer materyaller de dahil edilebilir. Yanıtların uygulama öğretim elemanı yada uygulama öğretmenin açıkça okuyup değerlendirebileceği şekilde yazılması ve her bir etkinlikle ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

4.Öğretmenlik Uygulamasına ilişkin bilgiler: Bu bölümde ayrılar kullanarak öğretmenlik yapılan her sınıfla ilgili bilgiler ayrı ayrı düzenlenir. Her sınıf için aşağıda belirtilen belgeleri dosyaya konur.

- Önce her sınıf için öğrenci listesi konur.
- Sonra her bir ders planı ve o dersle ilgili ders notları konur.
- Hazırlanan yada kullanılan öğrenci çalışma yaprakları, yapılan sınavlar ve bunlarla ilgili değerlendirmeler ve faydalı diğer materyaller de eklenir.
- Öğretilen her dersin sonunda öğretmen adayı kendi dersini değerlendirdiği bir bölüm ekler.
- Eğer ders bir başkası tarafından da izlendiyse bu bilgi de eklenir.

5.İzlediğiniz diğer derslerle ilgili gözlemlerinizi: Ders Gözlem Formu ya da gördüklerinizi kaydedebilmemiz için kabul edilen başka bir kayıt yöntemi kullanınız.

6.Öğretmen adayının kendi alanıyla ilgili okul eğitim programı, kullanılan ders kitapları, yapılan sınavlar.

7. Okulda her gün edinilen deneyimlerle ve öğretme becerileri ile ilgili olarak tutulan uygulama günlüğü.

8.Öğretmen adayının katıldığı okul gezileri, çeşitli kuruluşlara yapılan ziyaretler, eğitsel kol çalışmaları, okulun düzenlediği özel eğitim programları gibi ders-dışı etkinliklere ilişkin doküman.

9. Dosyanın ayrı bir bölümünde aşağıda belirtilen ve ilgili diğer resmi belgeler bulundurulmalıdır.

- Uygulama okulunun düzeni ve yapısı
- Okulda uyulması gereken kurallar, yönetmelikler ve talimatlar.
- Atama ve tayin yönetmelikleri.
- Öğrenci kayıt ve kabulü.
- Fakülte-Okul işbirliği ile ilgili dokümanlar.
- Laboratuvarlar, kütüphane, vb. gibi özel odaların çalışma kurallarıyla ilgili belgeler.
- Veli toplantıları, zümre toplantılarıyla ilgili belgeler.
- Rehberlik hizmetleriyle ilgili belgeler.
- Milli Eğitim Çalışma Takvimi.
- İlgili diğer bütün dokümanlar (Eylem Planı, Disiplin Kurulu, Alan Öğretmenler Kurulu, Okul-Aile İşbirliği Derneği, vb.)

Okuldaki uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayının dosyasını dönem içinde belli zamanlarda incelemek isteyebilir. Okulda olunan zamanlarda dosyanın öğretmen adayının yanında bulunmalı ve sürekli güncelleştirilmelidir. O güne kadar yapılan derslerle ilgili etkinlikler, derslerde yapılan değerlendirmeler ve düşünülen notlar tamamlanmış olarak dosyada bulunmalıdır.

Bölüm 3 - Okul Deneyimi I'nın Değerlendirilmesi

Okul Deneyimi I'de yer alan etkinlikler aşağıdaki formda belirtilmiştir. İdeal olarak, öğretmen adayları Okul Deneyimi I için uygulama okulunda buldukları süre boyunca her hafta Okul Deneyimi I'den bir etkinlik yapmalıdırlar. Bu mümkün olmazsa, uygulama öğretim elemanı hangi etkinliklerin öğretmen adayı tarafından hazırlanacak raporla birlikte resmi olarak değerlendirileceğine, hangilerinin değerlendirme yapılmaksızın tamamlanacağına karar

verecektir. Öğretmen adaylarına gözlem sonuçlarını nasıl sunacakları açıklanmalıdır. Bunlardan hangilerinin değerlendirmeye tabi tutulacağı ve uygulama okulu dosyasında çalışmalarını nasıl gösterecekleri öğretmen adaylarına açıklanmalıdır.

Her etkinliğin tamamlanmasının ardından öğretmen adayları etkinlik hakkında ayrıntılı bir rapor yazmalıdırlar. Bunu yapmak için, etkinlikte verilen açıklamalara göre hareket etmelidirler: sorulara cevap verme, not alma, değerlendirme ya da sonuçlar, program çizelgelerinin doldurulması ve gerekli diğer çalışmalar. Bunu sırayla ve düzenli olarak yapmalıdırlar. Verdikleri cevaplar ile etkinlik arasındaki bağlar dikkatle belirtilmiş olmalıdır, böylece fakülte öğretim elemanı öğretmen adayı tarafından yapılan çalışmaları kolaylıkla takip eder.

Her etkinlikten sonra uygulama öğretim elemanına, açıklanan şekilde rapor verilir. Dersin teorik bölümünde uygulama öğretim elemanının her hafta öğretmen adayları ile görüştüğünde yapacağı üç iş vardır.

- Her etkinliğe gruptan gelen tepkileri özetlemek;
- Bu deneyimi onlarla tartışmak, tartışmaları teorik çalışma bağlamına dahil etmek; uygulama okullarındaki uygulama çalışmaları ile öğretmen adaylarının sınıfta öğrenecekleri temel prensip ve kavramlar arasında bağ kurmak;
- Öğretmen adaylarına bir sonraki etkinlik ve söz konusu etkinlikle ilgili olarak hazırlanacak raporda bulunması gerekenler hakkında yol göstermek ve bilgi vermek.

Her etkinlik için öğretmen adayı Okul Deneyimi I Formunu doldurarak etkinliğin yapıldığı tarihi gösterir. Uygulama öğretim elemanı formu doldurarak etkinlik hakkında raporun yazıldığını ve üzerinde tartışma yapıldığını gösterir. Yorumlarını ve verdiği notu ekler.

Uygulama öğretim elemanı yazılı çalışmaların okunması ve değerlendirilmesinde her zaman olduğu gibi, rapor hakkında da dönüt verir ve yapıcı yorumlar yapar.

Okul Deneyimi I'in sonunda öğretmen adayları uygulama okulu dosyalarını uygulama öğretim elemanlarına sunarlar. Dosyada tüm etkinlik raporları ve gerekli tüm diğer bilgiler yer alır (bakınız Bölüm 2).

Okul Deneyimi I'in Dönem Sonu Değerlendirmesi

Okul Deneyimi I için öğretmen adaylarının dönem sonu notları aşağıdakiler dikkate alınarak verilir:

Öğretmen adaylarının etkinlikleri dönem başında kararlaştırıldığı gibi tamamlamaları.

- Bu etkinliklerle ilgili olarak öğretmen adaylarının hazırladığı raporların niteliği.
- Öğretim elemanlarınca öğretmen adaylarından istenen diğer bütün yazılı materyaller.
- Okulda yapılan ilgili bütün diğer etkinlikler.
- Okul Deneyimine devam durumu.

Öğretmen adayının gelişiminin değerlendirilmesinde uygulama öğretmeni (ve muhtemelen diğer öğretmenler) de rol alacak ve Okul Deneyimi I dersi için öğrencinin değerlendirilmesine katkıda bulunacaklardır.

Örnekler

Okul Deneyimi I içerisindeki etkinliklere uygulanışı ile ilgili üç örnek aşağıda yer almaktadır. Referans olarak verilen numaralar, Fakülte-Okul İşbirliği kitabında Okul Deneyimi I altında yer alan etkinliklerin bölüm numaralarıdır.

Örnek 1: Etkinlik 1.5 ve 1.6'da öğretmen adayından kendi alanında ve yan branşında çeşitli dersler izleyerek farklı öğretim yöntemlerini görmesi istenir. Öğretmen adayından (Etkinlik 1.5, 2. aşamada) izlenen her ders için 1.5'de önerilen formu doldurması, gözlemiş olduğu öğretme/öğrenme yöntemlerini analiz etmesi, bulgularını öğretmen ile birlikte gözden geçirmesi ve öğretmenin görüşlerini de notlarına eklemesi (3. aşama), derste her bir öğretim tekniği için harcanan zamanı yüzdeler şeklinde ifade etmesi (4. aşama), bulgularını değerlendirerek, bunlar üzerinde yorum yapması (5. ve 6. aşama) istenir. 7. aşamada yapılan çalışmalardan çıkardığı sonuçları yazması, 8. aşamada da olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemleri kullanarak bir ders planı hazırlaması istenir.

Öğretmen adayının uygulama öğretim elemanı raporu alır. Uygulama öğretim elemanı kendisine sunulan gözlem formlarını ve hesaplanan yüzdeleri kontrol eder (2, 4). Öğretmen adayının yorumlarını okur ve değerlendirir (5, 6, 7). Öğretmen adayının öğrendiğini uygulayıp uygulayamadığını görmek için, hazırlanan ders planını inceler (8). Daha sonra not verir.

Örnek 2: Etkinlik 1.10'da öğretmen adayından, öğretmenin soru-cevap tekniğinden yararlanacağı bir dersi gözlemesi istenir. Gözlem sırasında öğretmen adayı öğretmenin öğrenciye sorduğu soruları, soruların sırasını, hangi öğrenciye yöneltilen sorudan sonra sorulduğunu ve sorulma amacını belirterek bir listeye yazar (1), soru sorma yöntemi ile ilgili notlar alır (3, 5) ve kendisi soru-cevapla öğretim planı hazırlar (6).

Öğretmen adayının uygulama öğretim elemanı raporu alır. 1 ve 2'yi kontrol eder, 2, 3, 5'te ortaya atılan konulara cevap olarak almış olduğu notları değerlendirir. Daha sonra hazırlanmış olan soru-cevapla öğretim planını değerlendirir (6). Daha sonra not verir.

Örnek 3: Etkinlik 1.14, Mikroöğretim Teknikleri daha özel bir etkinliktir. Uygulama okulu yerine fakültede, az sayıda öğrencinin katılımı ile yapılması daha uygun olacaktır.

Mikroöğretim açıklama, soru sorma ya da göstererek açıklama gibi bir öğretmenlik becerisinin uygulanmasıdır. Mikroöğretim, genellikle küçük bir grup önünde yapılır. Bu grup diğer aday öğretmenler yada uygulama okulu öğrencilerinden oluşabilir. Mikroöğretim sırasında bir aday öğretmen gruba açıklama, soru sorma, ya da öğreteceği beceriyi uygulayarak beş dakika boyunca öğretmenlik yapar. Bu öğretmenlik uygulaması videoya kaydedilir. Grup öğretmenlik uygulamasını değerlendirir. Öğretmenlik uygulaması grubun tamamına izlettirilir. Okul Deneyimi I etkinlik 1.14'te ayrıntılı açıklamalar yer almaktadır.

Amaçları şunlardır:

- Aday öğretmenin bir öğretmenlik becerisini hazırlayıp uygulamasına olanak sağlama,

- Kendi yeteneğini, kendi kendine (video kaydı sayesinde) ve diğer aday öğretmenler ve danışmanının görüşleri ışığında gözden geçirme,
- Destekleyici bir ortamda bir beceri repertuarı oluşturma.

Etkinlik 1.14'te öğretmen adayından, konu ile ilgili inceleme yaptıktan sonra 5 dakikalık bir açıklama yapması istenir (1, 2). İlgili çekici bir başlangıç (3, 4), kaynaklar ve görsel destek (5) hazırlamalıdır. Açıklamasını sunuş şeklini ve zamanlamayı dikkate almalıdır (7, 9).

Daha sonra küçük bir dinleyici grubuna 5 dakikalık bir açıklama yapar (15). Ayrıntılı açıklamalar kitapta etkinlik 1.14'te bulunabilir.

Uygulama öğretim elemanı etkinlik 1.14'te verilen formu kullanarak değerlendirir. Daha sonra öğretmen adayı performansını kendisi de değerlendirecektir (19).

Okul Deneyimi I Formu

Etkinlik	Başlık	Tamamlanma tarihi (öğr. adayı dolduracak)	Rapor		Uyg. Öğr. Elemanı yorum/imza	Varsa not
			Yazımı	Tartışılması		
1.1	Dönem planı					
1.2	Öğretmenin okuldaki bir günü					
1.3	Öğrencinin okuldaki bir günü					
1.4	Bir öğrencinin incelenmesi					
1.5	Öğretim yöntemleri					
1.6	Yan branşınızda öğretim yöntemleri					
1.7	Derslerin gözlenmesi					

1.8	Yan branşınızda derslerin gözlenmesi					
1.9	Dersin yöntemi ve sınıfın kontrolü					
1.10	Soru sormayı gözleme					
1.11	Okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar					
1.12	Okul müdürü ve okul kuralları					
1.13	Okul ve toplum					
1.14	Mikroöğretim teknikleri					
1.15	Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi					

Bölüm 4 - Okul Deneyimi II'nin Değerlendirilmesi

Okul Deneyimi II'de yer alan etkinlikler aşağıdaki formda belirtilmiştir. İdeal olarak, öğretmen adayları Okul Deneyimi II için uygulama okulunda buldukları süre boyunca her hafta Okul Deneyimi II'den bir etkinlik yapmalıdırlar. Bu mümkün olmazsa, uygulama öğretim elemanı hangi etkinliklerin öğretmen adayı tarafından hazırlanacak raporla birlikte resmi olarak değerlendirileceğine, hangilerinin değerlendirme yapılmaksızın tamamlanacağına karar verecektir. Öğretmen adaylarına gözlem sonuçlarını nasıl sunacakları açıklanmalıdır. Bunlardan hangilerinin değerlendirmeye tabi tutulacağı ve uygulama okulu dosyasında çalışmalarını nasıl gösterecekleri öğretmen adaylarına açıklanmalıdır.

Her Etkinliğin tamamlanmasının ardından öğretmen adayları etkinlik hakkında ayrıntılı bir rapor yazmalıdırlar. Bunu yapmak için, etkinlikte verilen açıklamalara göre hareket etmelidirler: sorulara cevap verme, not alma, değerlendirme ya da sonuçlar, program çizelgelerinin doldurulması ve gerekli diğer çalışmalar. Bunu sırayla ve düzenli olarak

yapmalıdırlar. Verdikleri cevaplar ile etkinlik arasındaki bağlar dikkatle belirtilmiş olmalıdır, böylece fakülte öğretim elemanı öğretmen adayı tarafından yapılan çalışmalarını kolaylıkla takip eder.

Her etkinlikten sonra uygulama öğretim elemanına, açıklanan şekilde rapor verilir. Dersin teorik bölümünde uygulama öğretim elemanının her hafta öğretmen adayları ile görüştüğünde yapacağı üç iş vardır.

- Her etkinliğe gruptan gelen tepkileri özetlemek;
- Bu deneyimi onlarla tartışmak, tartışmaları teorik çalışma bağlamına dahil etmek; uygulama okullarındaki uygulama çalışmaları ile öğretmen adaylarının sınıfta öğrenecekleri temel prensip ve kavramlar arasında bağ kurmak;
- Öğretmen adaylarına bir sonraki etkinlik ve söz konusu etkinlikle ilgili olarak hazırlanacak raporda bulunması gerekenler hakkında yol göstermek ve bilgi vermek.

Her etkinlik için öğretmen adayı Okul Deneyimi II Formunu doldurarak etkinliğin yapıldığı tarihi gösterecektir. Uygulama öğretim elemanı formu doldurarak etkinlik hakkında raporun yazıldığını ve üzerinde tartışma yapıldığını gösterir. Yorumlarını ve verdiği notu ekler.

Uygulama öğretim elemanı yazılı çalışmaların okunması ve değerlendirilmesinde her zaman olduğu gibi, rapor hakkında da dönüt verir ve yapıcı yorumlar yapar.

Okul Deneyimi II'in sonunda öğretmen adayları uygulama okulu dosyalarını uygulama öğretim elemanlarına sunarlar. Dosyada tüm etkinlik raporları ve gerekli tüm diğer bilgiler yer alır (bakınız Bölüm 2).

Okul Deneyimi II'in Dönem Sonu Değerlendirmesi

Okul Deneyimi II için öğretmen adaylarının dönem sonu notları aşağıdakiler dikkate alınarak verilir:

- Öğretmen adaylarının etkinlikleri sömestr başında kararlaştırıldığı gibi tamamlamaları.
- Bu etkinliklerle ilgili olarak öğretmen adaylarının hazırladığı raporların niteliği.
- Öğretim elemanlarınca öğretmen adaylarından istenen diğer bütün yazılı materyaller.
- Okulda yapılan ilgili bütün diğer etkinlikler.
- Okul Deneyimine devam durumu.

Öğretmen adayının gelişiminin değerlendirilmesinde uygulama öğretmeni (ve muhtemelen diğer öğretmenler) de rol alacak ve Okul Deneyimi II dersi için öğrencinin değerlendirilmesine katkıda bulunacaklardır.

Örnekler

Okul Deneyimi II içerisindeki etkinliklere uygulanışı ile ilgili üç örnek aşağıda yer almaktadır. Referans olarak verilen numaralar, Fakülte-Okul İşbirliği kitabında Okul Deneyimi II altında yer alan etkinliklerin bölüm numaralarıdır.

Örnek 1: Etkinlik 2.6'da öğretmen adaylarından öğrencilerin ders kitaplarını anlayarak okumalarına yardımcı olacak çalışma stratejileri planlamaları istenmektedir. Öğretmen adayları etkinlik 2.6'da verilen Ders kitaplarından yararlanma ile ilgili bir örnek başlığı altındaki ayrıntılı planı dikkate almalıdırlar. Bu etkinlik için yaklaşımlarını planlamadan önce öğretmen adaylarına ayrıntılı olarak açıklama yapılmalıdır. Dersin teorik bölümünde, uygun örnekler verilerek ve açık şekilde anlaşılmasını sağlamak için tartışmalarla açıklanmalıdır.

Öğretmen adaylarının konuyu anlayıp anlamadıklarının kontrol edilmesi için, kendilerinden kendi alanlarında her bir çalışma stratejisinin kullanılabileceği bir konu belirtmeleri istenir (1. aşama). Daha sonra Derste ve ders kitabı üzerinde uygulamak istedikleri bir çalışma stratejisi belirlerler (3). Daha sonra, sınıfta yararlanacakları işlem yolunu planlar (4), öğrencilere görev verir ve verdikleri görevleri değerlendirirler (5).

Öğretmen adayının uygulama öğretim elemanı çalışma stratejileri uygulanmak üzere belirlenmiş konuların listesini (1) ve sınıfta uygulanan işlem yolu ve görevin gerçekleştirilmesi ile ilgili raporu (3, 4 ve 5) alır. Not verir.

Örnek 2: Etkinlik 2.10'da öğretmen adayından bir test hazırlayarak sınıfta uygulaması, not vermesi ve sonuçları analiz etmesi istenir. Öğretmen adayından bir test planı hazırlaması (2, 3) ve testi oluşturması (4) istenir. Test öğrencilere uygulandıktan sonra (5), öğretmen adayı madde analizlerini yapar (6, 7) ve test sonuçlarından yararlanarak bazı sorulara cevap vermeye çalışır (8). Daha sonra öğretmen adayı yapmış olduğu test geliştirme çalışmasıyla ilgili bir rapor yazar (9).

Öğretmen adayının uygulama öğretim elemanı test planını (2), testi (4) ve sonuçları alır. Madde analizini (6, 7) ve öğretmen adayının vardığı sonuçları (8) kontrol eder. Ayrıca raporu okur (9) ve not verir.

Örnek 3: Etkinlik 2.12'de öğretmen adayından bir konuyu ayrıntılı olarak içerecek şekilde (1) ders konularını sıraya koyması (2) istenir. Daha sonra bu sıraya göre bir ders hazırlaması istenir (4, 5 örnek plan). Mümkünse, öğretmen adayı dersi verir, uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı tarafından ders izlenir (6) ve öğretmen adayı dersi değerlendirir.

Öğretmen adayının uygulama öğretim elemanı konunun öğretme/öğrenme düzenini ve ayrılan süreyi (2) değerlendirir. Ayrıca, hazırlanan ders planının ayrıntılarını (4) ve öğretmen adayının dersi verdikten sonra dersle ilgili değerlendirmesini (6) inceler. Not verir.

Okul Deneyimi II Formu

Etkinlik	Başlık	Tamamlanma tarihi (öğr. adayı dolduracak)	Rapor		Uyg. Öğr. Elemanı yorum/imza	Varsa not
			Yazımı	Tartışılması		
2.1	Dönem planı					
2.2	Yönerge ve					

	açıklamalar					
2.3	Soru sorma alıştırmalar					
2.4	Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü					
2.5	Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi					
2.6	Ders kitaplarından yararlanma					
2.7	Grup çalışmaları					
2.8	Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması					
2.9	Değerlendirme ve kayıt tutma					
2.10	Test hazırlama, puanlama, analiz					
2.11	Öğretimde benzetimlerden yararlanma					
2.12	Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma					
2.13	Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi					

Bölüm 5 - Öğretmenlik Uygulamasının Değerlendirilmesi

Fakültenin belirlediği esaslara göre, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayının başarısını ortaklaşa değerlendirir. Öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu öğretmen adayının öğretmenlik becerilerindeki gelişmelerini özetlemeye elverişli bir yapıdadır. Gözlem sırasında doldurulan formların bir kopyası öğretmen adayına verildiğinden, öğretmen adayı gelecekteki çalışmalarını bu formda belirtilen görüşlerden yararlanarak zayıf yönlerini öğretmenlik uygulaması bitmeden önce düzeltebilir ve öğretmenliğe daha nitelikli olarak başlama olanağı bulabilir.

- Öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adayının düzenlediği dosya adayın öğretmenlik uygulaması dersinde gösterdiği gelişmelerin ve yaptığı etkinliklerin değerlendirilmesinde en önemli ölçüttür.

- Gözlem yapan uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı doldurduğu ders gözlem formunu öğretmen adayına dersin bitiminde gösterir, öğretmen adayının güçlü ve zayıf yönlerini belirleyen, sözlü ya da yazılı yapıcı dönütler verir.

- Öğretmen adayının, öğretmenlik uygulamasında gösterdiği gelişmeler ve eriştiği öğrenme düzeyi ders gözlem formları esas alınarak izlenir. Bu ders gözlem formlarına dayalı olarak öğretmen adayının uygulama başarı notu öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu doldurularak belirlenir. Bu form, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından doldurulur, ancak öğretmen adayının başarı notu uygulama öğretim elemanınca verilir.

Ders gözlem formu ve öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu ile ilgili açıklamalar ve form örnekleri aşağıda verilmiştir.

Ders Gözlem Formu

Ders gözlem formu, öğretmen adayının sınıf içi öğretim becerilerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu formda yer alan maddeler öğretmen yeterliklerinden özellikle sınıf içerisinde gözlenebilir olanlarını içermektedir. Bu formu kullanmanın iki temel amacı bulunmaktadır: öğretmen adayına öğretmenlik uygulaması sırasında vereceği örnek derslere ilişkin dönüt vermek, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına öğretmenlik uygulaması değerlendirme formunu doldurabilmeleri için veri sağlamaktır.

Her öğretmen adayı, bu form kullanılarak olanaklar ölçüsünde sıkça gözlenmelidir. Öğretmen adayında gözlenebilen özellikler formda işaretlenmelidir. Bu form, öğretmen adayının öğretim sürecinde, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanınca doldurularak öğretmen adayına verilmelidir. Bu formun bir kopyası öğretmen adayının gelişimini izlemek amacıyla dosyasına konmalıdır.

Öğretmen adayının her yeterlik alanında yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler gözlemci tarafından formun ilgili bölümüne yazılacaktır. Öğretmen adayına bu şekliyle verilecek olan formdaki ilgili bölüme aday da kendi görüşlerini yazarak imzalayacak ve gözlemciye geri verecektir.

Bu ders gözlem formu herhangi bir alana özgü hazırlanmadığından bazı alanlara ilişkin özel yeterlikleri ve davranışları gözlemeye elverişli olmayabilir. Bu durumlarda gözlemi yapan kişi

kendi kanısını formun açıklama ve yorumlar bölümünde ifade edebilir. Ayrıca, bu kılavuzun ekinde verilen Okul Deneyimi bölümündeki ders gözlem formları kullanılabilir.

Bu bölümde yer alan formlar ve açıklamalar Fakülte-Okul İşbirliği, ©YÖK 1998 Bölüm 4'den alınmıştır.

Bölüm 6 - Gözlem Formlarının Kaydının Tutulması

Form

Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri, öğretmen adayının, uygulama öğretmenin, uygulama öğretim elemanının ve muhtemelen diğer öğretmenlerin öğretmen adayı tarafından verilen dersi gözlemlemesini gerektirmektedir. Bu gözlemler özellikle öğretmenlik uygulamasında önemlidir ve öğretmen adayının alacağı nota etkisi olacaktır.

Gözlem Formu Kaydı, öğretmen adayının sınıfta verdiği dersi izleyen uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı doldurulmalıdır. Okul Deneyimi II'de öğretmen adayı her etkinlikte yer alan yönlendirmeye göre farklı öğretmenlik becerilerini uyguladığından, büyük olasılıkla dersin bazı bölümlerini verecektir. Gözlemci formda neyin gözlemlendiğini ve öğretmen adayının ders verdiği süreyi belirtmelidir.

Öğretmenlik Uygulamasında öğretmen adayı çeşitli öğretme tekniklerini kullanarak bütün bir derste öğretmenlik yapacaktır. Gözlemci, gözlenen her ders için Gözlem Formu Kaydı'nı doldurur.

Öğretmen adayı formu dosyasında bulundurur ve gözlemcinin formu öğretmen adayına geri vermeden önce doldurmuş olmasını sağlar. Dönem sonunda form öğretmen adayı tarafından uygulama öğretim elemanına verilir.

Dönüt Verme

Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulamasında, gözlem yapan uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı, öğretim elemanları tarafından kullanılan gözlem formunu da doldurur ve öğretmen adayına dönüt verir.

Verilen bu dönüt önemlidir. Öğretmen adayının ders vermesini gözleyen uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayına performansı hakkında tam ve dikkatli dönüt vermelidir. Bu, öğretmen adayının deneyiminden yararlanması ve öğretmenlik becerilerini geliştirmesi için en iyi yoldur.

Bir dersle ilgili dönüt verme gözlemcinin beceri göstermesini ve anlayışını gerektirir. Gözlemci, öğretmen adayı ile olan tartışmayı yönlendirecektir. Öğretmen adayının performansını değerlendirirken nazik ve dikkatli fakat aynı zamanda dürüst ve açık olmalıdır. Dönüt vermeyle ilgili olarak aşağıdaki konular dikkate alınmalıdır.

· Dönüt dersten sonra mümkün olan en kısa süre içinde verilmelidir. Bunun dersin verildiği sınıfta, hemen öğrenciler çıktıktan sonra yapılması en iyisidir. Böylece karatahtadaki yazılardan ve diğer yardımcı araçlardan kolayca yararlanılabilir ve sınıftaki öğrencileri, oturumu ve olayları hatırlamak daha kolay olur.

- Gözlemcinin yaptığı gözlemlerle ilgili olarak bir gözlem formu doldurmuş olması ve/veya yazılı notlar almış olması gerekecektir. Öğretmen adayıyla yaptığı sözlü değerlendirme sırasında bu yazılı değerlendirmelerinden yararlanacaktır.
- Dönüt ayrıntılı ve anlaşılır olmalıdır. Yaklaşık olarak 15 ila 30 dakika kadar sürecektir. Hem genel, hem de özel faktörleri içerecektir. Değerlendirme formunda belirtilen bütün konuları kapsayacaktır.
- Dönüt sırasında öğretmen adaylarının kendi öğretimlerini değerlendirebilmelerine yardımcı olunmalıdır. Adaylar dönüt sırasında etkin olmalıdırlar.
- Dönüt övgü, eleştiri ve alternatif öğretim yöntemleri ile ilgili öneriler içermelidir.
- Dönütte ortaya konan konular önem sırasına göre belirtilmelidir.
- Dönütün yapısı dersin amaçları ve öğrencilerin öğrenmeleri ile ilgili olmalıdır.
- Dönütün verilmesinden sonra gözlemci, gelecek gözlemden önce üzerinde çalışılması gereken birkaç konu hakkında öğretmen adayıyla bir karara varacaktır.
- Öğretmen adayına verilen sözlü dönüt, yazılı halde de kendisine iletilmelidir. Öğretmen adayını bunu dosyasında ilgili dersin notlarının bulunduğu bölümün sonuna koyacaktır.

[Ders gözlem uygulaması değerlendirme formu](#)